

Na CO se ptají ženy O mužích

TOMÁŠ NOVÁK

Na CO se ptají ženy O mužích

TOMÁŠ NOVÁK

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

PhDr. Tomáš Novák
NA CO SE PTAJÍ ŽENY
O mužích

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 5022. publikaci

Odpovědná redaktorka Maria Arnautovová
Sazba a zlom Radek Vokál
Návrh a zpracování obálky Daniela Eftimiadisová
Počet stran 112
Vydání 1., 2013

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a. s., 2013
Cover Photo © fotobanka Allphoto

ISBN 978-80-247-4358-5

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-8003-0 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8006-1 (ve formátu EPUB)

OBSAH

-
- 7 ÚVODEM – NEJSOU PAMĚTI JAKO PAMĚŤ(I)
-
- 15 100X PROČ? – OTÁZKY A ODPOVĚDI
-
- 91 NOVÉ, PŘEPRACOVANÉ VYDÁNÍ NOVOROČENKY MANŽELSKÉ PORADKYNĚ
-
- 100 MALÁ GENDEROVÁ RUKOVĚŤ DOTAZOVÁNÍ
-
- 104 TEST: JAKÝ JE VÁŠ INTELEKT?
-
- 106 BONUS: JAK MÁM ZAŘÍDIT, ABY SI TUHLE KNIHU PŘEČETL MŮJ MUŽ?
-
- 107 ZÁVĚR – NABÍDKA „ŠTAFETOVÉ POMOCI“
-
- 108 PŘEČTĚTE SI
-

ÚVODEM – NEJSOU PAMĚTI JAKO PAMĚŤ(I)

Čtyřiačtyřicet let působení v psychologickém poradenství je málem magické číslo. Pokud bych první den v zaměstnání zpracoval numerologicky, coby datum narození, vedlo by za zkušeností a poznáváním jiných lidí, překonávalo by všechny problémy a úskalí života, často se vydávalo na cestu poznání a hledání ideálu. „Hustý!“ komentoval to můj vnuk.

Prožil jsem ta léta a zachtělo se mi napsat paměti. To se snadno řekne, leč nemám starosvětský šarm profesora Vladimíra Vondráčka, nedostává se mi humoru primáře Miroslava Plzáka, neoplývám brilantní schopností vytvořit *Eseje na konci kariéry* tak jako profesor Zdeněk Matějček. Chybí mi zážitky Adiny Mandlové ba i Vlasty Chramostové. Jen kdesi v podvědomí mám uloženy stovky otázek, které mi o ženách položili muži a o mužích ženy. Těch, které jsem mohl nazvat svými klienty, bylo asi tolik, jako je dnes obyvatel Ivančic.

Nejsem zastáncem tzv. bezradného poradenství. Ten, kdo se mnou hovoří o svém problému, má právo znát můj názor. Zda jej využije ke zlepšení situace, je již jeho věc. Poradenské otázky i odpovědi, které jsem si vybavil, jsem využil k napsání této knihy. Knížek na téma „Proč ženy neumí číst v mapách“ již bylo vydáno požehnaně. Některé jsou vtipné, nabízejí zajímavé postřehy. Jiné pochopitelně nezohledňují, že nežijeme v lowě ani v Ohio. Tato kniha nehledí k Marsu ani k Venuši. Je obrazem tuzemských poměrů. Je realistická. Jak známo, na vojenské Univerzitě obrany studují též ženy... mimo jiné i kartografii.

V poradenství platí: „Nevíte-li, zda se smát, nebo plakat, volte to první.“ V rámci odpovědí abstrahuji od úvah o biologických genderových rozdílech. Nezabývám se tím, která polokoule mozku u koho a jak dominuje. To za mne již dávno učinili povolanejší. Jak již uvedeno, otázky a odpovědi jsou použity jako paměti. To umožňuje doplnit je občas vzpomínkou, zážitkem.

Všude, kde píše o muži-manželovi či ženě-manželce, by mělo být i slovo některý, některá. Každý jsme jiný, i když určité podobnosti nejsou čistě náhodné. Vytvořit stereotyp „každý muž je takový“, „každá žena reaguje

takhle“ je projevem sexismu. Snad přece jen sympatičtějším než je jeho druhá varianta – přesvědčení o menší důležitosti a o nižších schopnostech jednoho pohlaví oproti druhému. Ke zmíněnému ženskému či mužskému šovinismu patří i mizandrie, tedy nenávisť k mužům, a její sourozenec mizogynie – nenávisť k ženám. Předložený text usiluje o všechno jiné než zmíněné, obvykle zatrpklé přístupy.

Muži i ženy jsou divy přírody, potažmo dědičnosti, prostředí a výchovy. Máme se (tedy v zásadě a často) rádi. Jeden bez druhého jsme jen ohrožený druh s perspektivou pár (desítek) let, a tudíž jsme si souzeni. Tedy „proč bychom se netěšili, když nám pánbůh zdraví dá“ a proč bychom jeden na druhého neměli pohlížet s pochopením. To by se mělo projevit i v této knize. Odpovídám pragmaticky. Krásná a vznešená slova nejsou můj obor. Úmyslně usiluji o zjednodušení. Zbláznit se totiž lze nejen z braní úplatků, před čímž varuje starší, oblíbená česká komedie, ale i z toho, vnímáme-li partnerské vztahy jako tzv. psycho.

V rámci odpovědí nemám patent na rozum. Mohu se mýlit, mohu mít jiný názor než čtenáři. Stručnost může vést k nedorozumění. Navíc jen jedna, dvě, výjimečně tři věty otázky neinformují o kontextu a všech souvislostech problému. Odpovědi necht' jsou vnímány jako osobní pohled. Mimo jiné i podnět pro vaše zamyšlení. Když vám moje odpověď mluví z duše a otázka působí, že jste ji mohla položit vy sama, potěší mne to. Vás zřejmě již méně. Rozhodně neradím na úvod pokusu o pěkný večer vzít tuto knihu a pronést: „Miláčku, tady jako by psali o nás. Já ti to přečtu!“

Ne, že by mi vadilo, pokud po vyslechnutí mého opusu váš protějšek oduší něco na způsob: „Ten Novák je kus vola a vůbec tomu nerozumí!“ To je riziko povolání. Vadilo by mi, že se takové použití knihy dostalo do rozporu s již po tisíciletí platnou Hippokratovou zásadou: „Primum nihil nocere! – Především neškodit!“ Mimochodem tuto zásadu považoval za motto svého konceptu tzv. discentní psychoterapie vynikající slovenský psycholog Ondrej Kondáš. Pan profesor měl značné úspěchy mimo jiné i při odvykání kouření s použitím hypnózy. Sám byl silný kuřák. Docent Jaroslav Skála, muž jako skála pevný v přesvědčení, že terapeut alkoholiků musí abstinovat, se ho kdysi zeptal, jak je možné „vodu kázat a víno pít“. Tedy odnaučovat kouřit a sám být náruživý kuřák. Ondrejko, jak mu říkali přátelé, ihned vážně opáčil: „Nemohu přestat kouřit, neboť přece nemohu podléhat nátlakovým skupinám.“ Jde o brilantní příklad tzv. mužské logiky.

Čas plynul a i jmenovaný kouřit přestal. Zřejmě pozdě. Zemřel brzy po té a velmi předčasně. I tak mohou někdy vypadat důsledky jisté brilantní logiky v praxi.

Když píše tyto řádky, vidím lehce šibalský a lehce introvertní náznak úsměvu pod pečlivě zastříženým knírkem pana profesora a jako bych ho slyšel říkat: „No vidíte, kam to vede, když nátlakovým skupinám podlehnete!“ Muži mají totiž vždycky pravdu...

Muži to mají těžké, když žijí se ženami. Ženy to mají těžké, když žijí s muži. Jenže jak jinak, když se máme (nebo alespoň jsme se měli) tak rádi. A ještě ke všemu mám s tou babiznou (či s oním strašným chlapem) naše báječně, hezké, chytré, milované děti.

P. S.: Ty naše děti jsou samozřejmě po mně!!!

20 + 1 SKEPTICKÝCH ÚVAH O PARTNERSKÉM VÝBĚRU, JAKOŽ I O SOUŽITÍ VYPLÝVAJÍCÍCH Z PRAXE V MANŽELSKÉM PORADENSTVÍ

Podobnou kapitolu jsem napsal poprvé v roce 2006. Uplynula dost dlouhá doba na to, aby skepse zmizela a věci se změnily k lepšímu. Ledacos jiné, snad i lepší, skutečně je. Těžko lze hovořit o jednoznačně kladném vývoji. Spíše se ledacos vyhrocuje. Výrazně více klientů se potýká s paragrafy dlouhých pastí. Ve skeptických úvahách se to muselo odrazit.

1. Ženy očekávají, že jejich nový partner bude mnohem lepší, než byl ten minulý. Realita tzv. partnerského trhu se nezlepšuje. Zdá se, že spíše naopak.
2. Z toho plyne, že partnerský výběr je složitější. Sociální přijatelnost nesezdaného soužití nahrává erotickým experimentátorům. Jejich pokusy vycházejí z nulových hypotéz ve smyslu: „Když nám to nebude klapat, tak se bez nesnází rozejdeme.“

3. Muži dovedou posilovat ženské iluze. Mnozí umí zahrát to, po čem ženy touží. Nebo že by tomu bylo jinak? Mnohé velmi moderní a vzdělané ženy si své partnery dlouho idealizují.
4. Mnozí muži jsou vybíraví, mnozí též pohodlní. Lákadlo „mama hotelu“, v němž je za tisícovku na měsíc plné zaopatření, je lákavé. Též single styl je přitažlivý. Větu „moderní doba chce flexibilitu“ mnozí překládají jako „raději se nevázat“.
5. Zamilovanost (a někdy jen tikot biologických hodin) přehluší varovné signály naznačující povahové defekty. Je mnoho pozoruhodných mužů, s nimiž se žít nedá třeba pro citovou nezralost, egoismus, ukřivděnost nebo pro docela obyčejnou povahovou svéráznost. Mimo rodinu mohou být úspěšní. Doma je to mnohem horší.
6. Muže (ne)lze předělat úspěšně k obrazu svému. Někdy se to podaří, ale partnerku to poté netěší. I proto jsou často opuštěni pánové seriózní, snaživí, zodpovědní, leč podřizující se a neimponující.
7. Platí: „Jen výjimečně ušlechtilí lidé si dovedou pocity vděčnosti uchovat.“ Partner mezi takové patřit nemusí. Někteří muži mají tendenci opustit ženu, která jim stála po boku v časech, kdy ještě nebyli tak „za vodou“, jako jsou dnes.
8. Pozor na miláčkovy dluhy. I v manželství mohou existovat, i když o tom druhý neví a „nic nepodepsal“. Splácí se leckdy těžko a dlouho (po té, co partner zmizel). Mnohé ženy netuší, že závazky jsou součástí společného jmění manželů. Oba manželé, společně a nerozdílně, jsou povinni je plnit. Pikantní je, že z veškerého majetku. To znamená i z toho, který získali před manželstvím, obdrželi jej z dědictví či darování. Jistěže je možné zúžit společný majetek na pár drobností. Ve finanční krizi to pomůže jen částečně. Patříčné paragrafy – pro většinu lidí překvapivě (neb zákony nečtou) – tvrdí (volně převezeno): Manželé se mohou na smlouvu o zúžení společného jmění odvolat jen tehdy, pokud věřiteli byl obsah smlouvy znám. Podstatné dále je, že zúžení

musí nastat před vznikem závazku. Neméně podstatné je, že „oznamovací povinnost“ je věcí manželů, ne onoho věřitele.

9. Virtuální tradiční zákon o bezpodílovém, výhradním vlastnictví veškerého majetku mužem platí již po druhém, maximálně třetím pivu ve všech hospodách v ČR. Pánové si tam vzájemně potvrdí, že co se v manželství zakoupilo za jimi vydělané peníze, je pouze a výhradně jejich. Je to nesmysl, zamrzí, leč rozumná žena v této souvislosti vzpomene na astronoma, astrologa i alchymistu Tycha de Brahe (1546–1601). Dle americké učebnice onen učenec „choval ve své pražské laboratoři idiota a celé hodiny naslouchal jeho nesmyslnému žvatlání ve snaze získat speciální poznání“.
10. V manželství existuje prokazatelná tendence chovat se podobně, jako se kdysi choval ke svému protějšku náš rodič stejného pohlaví. Platí to, i když jeho chování odsuzujeme. Změna možná sice je, ale bývá značnou a neurotizující zátěží.
11. Dojde-li v manželství ke konfliktu, je pravděpodobné, že partner bude mít spojence. Bývá to jeho maminka, sestra, eventuálně „Dáša z kanclu“, které je manžel docela sympatický.
12. Pokud budete mít dítě, bude zřejmě platit tzv. selektivní genetická věta, která zní: Dobré stránky dědí dítě po otci, eventuálně po jeho příbuzných, špatné po matce, eventuálně po jejich příbuzných. Z uvedeného je odvozen zákon o zodpovědnosti za výchovu. § 1 uvádí: Za chyby ve výchově je zodpovědná matka, ne otec. § 2 konstatuje: Na třídní schůzky problémových dětí je povinna docházet matka. Podobných zákonů existuje řada. Namátkou zákon o hlubším spánku mužů než žen. Tam je hned v § 1 konstatováno: Muž by rád vstal k plačícímu děcku, ale nemůže, neb se neprobudí. Východisko nabízí § 2: K plačícímu dítěku vstává matka nebo babička.
13. I tchyně si bude činit určité nároky – na syna i na vnuky. Spolupráce s ní přináší mnohé výhody. Boj bývá debaklový. Nedá se vyhrát. Zato trapnosti může být na rozdávání.

14. Náročnost mateřské dovolené je obecně podceňována. Slovo dovolená platí jen v pracovněprávních vztazích, jinak tu je absurdní. Některé matky chtějí být s dětmi doma co nejdéle. Jiné ne. Samo o sobě to nic neříká o kvalitě vztahu k dětem ani o schopnosti rozvíjet jejich osobnost. „To nejlepší, co může muž pro své dítě udělat, je zajistit, aby matka onoho dítěte byla šťastná,“ napsal profesor Z. Matějček. Mimochodem muž, který o citové deprivaci v raném věku věděl snad vše. Za určitých okolností není nesmyslné, pokud ženin plat padne na hodnou tetu nebo dobrou miniškolku.
15. Počítejte s tím, že slušné, solidní, hezké, chytré, pracovité, seriózní ženy trpívají nesmyslnými pocity viny. Kořeny těchto pocitů bývají – jak také jinak – ve výchově a nezřídka i v situaci v rodině, z níž pocházejí. Měly náročné, nezřídka frustrované maminky. Očekávalo se od nich, že velkoryse zvládnou své sourozence, že rodině budou dělat samou radost a žádnou ostudu. Ve škole budou mít dobré známky, doma pomohou s úklidem, vařením a pečením. Vystudují, rozhodně se nebudou „tahat s kluky“, pamatujíce na dobré vychování. Poměrně brzy si najdou seriózního mladého partnera, nejlépe pracanta schopného zajistit novou rodinu. Nadsazené požadavky a z nich plynoucí nesmyslné pocity nedostačivosti vyvolávají v psychice takto postižené ženy určité napětí. S přihlédnutím k tomu, že není svěřice, se občas stane, že partnerovi cosi vyčte. Na rozdíl od umění říci ne na nepřijatelné požadavky to obvykle nepomůže.
16. Každý může být chycen do tzv. vyčítacích pastí. Ať dělá, co dělá, vždy je to jeho blízkými hodnoceno jako špatné. Duševní zdraví si pak lze zachovat buď ignorováním oné nadměrné kritičnosti, nebo odchodem. Mimochodem nevyčítají jen muži ženám, ale i ženy mužům. Ošklivě!
17. Znovu o financích. V roce 1987 jsem kdesi napsal: „Lidé se dnes pro peníze neberou, ale rozvádějí.“ Dnes je tomu jinak v obou variantách. Vstupují pro ně do manželství i se rozvádějí. Muži často reagují na partnerskou krizi omezením svého příspěvku na domácnost. Přibývá žen, které musí to, co jim a dětem náleží, vymáhat soudně. Zvládnout se to dá, leč stabilitu manželství to dosti ohrožuje.

18. Každý se může dostat do rozvodové situace a mnohdy ani pořádně neví jak. Počet mužů, kteří v takové situaci chtějí, aby jim byly děti svěřeny do výchovy, roste. Roste i počet návrhů mužů na střídavou péči o dítě v době po rozvodu. U tzv. „střídavky“ poměr mezi motivy „Nechci být jen táta na každý druhý víkend!“ a „Já ti (ženo) ukážu...“ je ... no jedna ku jedné snad přece ne. Dejme tomu optimistických 1,3 : 0,7.
19. Při záchraně blízkého muže z tenat nejrůznějších problémů mívají dámy chybný pocit, že se na jeho nesnázích podepsaly jiné ženy. Někdy tomu tak je. Jindy ne. Nelze jednoznačně říci, že „rozvodové rozsudky lžou“. Naopak, mnohdy se negativní chování po čase opakuje i v nové rodině.
20. Dojde-li až na „rozvodový boj“, je běžné, že si jeden z dvojice přeje, aby druhý zmizel ze scény. Nejlépe aby se odstěhoval (bez dětí) někam daleko. Je to řečeno jemně. Mnoho lidí v podobné situaci sní o tom, jak by to bylo jednoduché, kdyby jejich protějšek právě teď (před vnesením rozsudku o rozvodu) ukázněně zemřel. Netřeba to rozebírat ani se tím trápit. Tak to je.

20 + 1 budíž vnímáno jako něco navíc, postřeh a snad i rada do života.

„Víte, čím zaujala Ulrika von Levetzow básníka Goetheho?“

„Mládím tuším. Jí bylo sedmnáct a jemu přes sedmdesát let.“

„To se všeobecně říká. Ale ve skutečnosti jediná z celé karlovarské společnosti vydržela poslouchat jeho nekonečné výklady. Přitom ještě občas poznamenala ‚Opravdu?‘ nebo ‚To jsem nevěděla!‘ také ‚Nikdy nebudu vědět ani setinu toho, co vy...‘“

Úryvek je z knihy Otty Duba: *Profesoři* (Čs. spisovatel, Praha 1980). Byl tedy napsán dávno, v minulém století. Rada, kterou obsahuje mezi řádky, je zřejmě věčně zelená. Forma se možná poněkud změnila, podstata zůstává. Potřeba imponovat, zazářit před zajímavou ženou, být v takové situaci jednička, je u většiny mužů silná. Činí je ne-li pošetilé, tak alespoň ovladatelné.

Ženy do nepohody, ty které si dokáží se vším poradit, navazují partnerské vztahy hůře než dámy zdánlivě tak roztomile bezradné. Ještě ke všemu bý-

vají častěji opouštěny než poněkud hysteroidně labilní luzné kvítky ženství. Nepíši to rozhodně jako doporučení sympatickým paním i dívkám: „Změňte se, dokud je čas!“ Jen poznamenávám: „Nedivte se!“

V rámci genderové korektnosti budiž informace pro ženy doprovázena připomínkou pro muže: „Velkého omylu se dopouštějí někteří muži, když se domnívají, že lásku ženy si mohou koupit oním pochybným blýskáním inteligence, které se jmenuje poučování.“ (M. Plzák).

Pro ilustraci jeden poměrně častý scénář krizového vývoje: Na mužově pracovišti je dívka, říkejme jí třeba Viktorka, a vzájemné city se rozhoří. Muž coby dobrák od kosti, oblíbený v kolektivu, jí začne pomáhat. Viktorka to potřebuje, ba si i pomoc zaslouží. Měla tak smutný život... Podrobností vás ušetřím, ale věřte, je to síla! Rodiče se rozvedli a její chlapec ji opustil. Kolegové spolu nejprve chodívají jen tak ke splavu a v lednu je jak v máji. Pak muž své Viky pomůže jednou, pomůže podruhé i potřetí. I dáma umí pomoci. Třeba k tomu, aby se její přítel ve čtyřiceti cítil jako dvacetiletý. V tu chvíli již slavíci pějí píseň lásky. Manžel okouzlený tak sladce křehkou a bezbrannou Viki manželce sdělí, že ona, doposud nerozvedená, je žena do nepohody. Se vším si poradila a poradí, o děti se báječně postará sama. Ovšem chudinka Viki jej urgentně potřebuje. Bez něj by i do splavu skočila, a to přece nemůže manželka coby slušná žena dopustit... Další vývoj má několik variant. Do pěti let jsou zklamaní obvykle všichni aktéři. Někteří ovšem výrazně dřív.

100X PROČ? – OTÁZKY A ODPOVĚDI

Při zpracování dotazů se nabízí varianta seskupit jednotlivé otázky do podkapitol podle tématu, například „Osobnost muže“, „Úskalí komunikace“, „Muž – jeho přátelé a koníčky“, „Divný muž“, „Muž a děti“, „Dětina muž“, „Nevěra“, „Žárlivost“, „Má mě ještě vůbec rád?“, „Mám ho ještě ráda?“. Uvažoval jsem o tom, ale nakonec jsem ponechal asociacím a vzpomínkám na jednotlivé dotazy klientek volnost. Jak se vybavily, tak se jimi zabývám. Ostatně proklamoval jsem, že piši paměti, a ty bývají subjektivní. Pořadí do jisté míry svědčí i o naléhavosti, s jakou byly otázky řečeny a jak často byly opakovány. Do určité míry mohou být i ukazatelem tzv. pragmatického aspektu komunikace s protějškem. O tom se zmiňuji dále v textu (viz nejhorší rada v manželském poradenství). Jedinou výjimkou s onoho volného řazení dotazů a odpovědí jsou tři poslední z nich. „Být či nebýt“ zaslouží mimořádné místo.

Zdánlivá nahodilost v pořadí otázek do jisté míry imituje úvahy řeckéme v náročných partnerských situacích. Ty bývají všechno jiné, jenom ne systematické a zcela uspořádané. Naopak přeskakují z jednoho nápadu na druhý.

Proč se v textu opakují otázky nasvědčující úvahám o rozchodu nebo rozvodu? To je prostě proto, že většina lidí, žijících ať již v nesezdaném, nebo sezdaném soužití, má nebo bude mít ve své životní historii rozchod nebo rozvod. Drtivá většina ostatních o zmíněném alespoň občas uvažuje. Pokud něco takového u vás prostě nepřichází v úvahu, pak čtěte tuto knihu jako svěží dílko o životě dinosaurů. Ten si také nedovedete představit. Ovšem dávejte pozor, aby na vás, zcela nepřipravené, pravěký ještěř najednou, z ničeho nic nevybafnul.

Klad předloženého (ne)uspořádání je i v jisté komplexnosti pohledu a informací. Ono totiž ani tak nejde jen o to, zda dejme tomu muž jde rád za kamarády. Důležitá je jeho osobnost, komplex chování, jednání, osobnost manželky, a zejména pak kontext, v němž se vše odehrává. Tyto vlivy třeba zdánlivě nesouvisí. Přitom se prolínají a žádná vyšší moc je neuspořádává.

Zkuste podobně přistupovat i k následujícím otázkám a odpovědím. K tomu je třeba ještě připomenout dramatické cvičení autorsky připisované Bertoltu Brechtovi. Jmenuje se „Nehoda na ulici“. Několik svědků zde popisuje policistovi nehodu, srážku dvou aut. Každý mluví jinak, stejnou záležitost vnímali odlišně, každý pohled má svou logiku. Každý ze svědků si stojí za svojí pravdou. I v našem případě je pravděpodobné, že jiní by kladli otázky jinak a jiný by na ně i jinak odpovídal. V mých odpovědích se občas objeví vzpomínka, příklad, osobní zážitek. Inu paměti...

Proč muž tajnůtkář i v maličkostech?

Matka jedné klientky prý na obdobnou otázku opáčila: „Oni holt só už takové.“ Je to vystiženo nepřilíš spisovně, lakonicky, leč genderově korektně. Mužům náznak jisté tajemnosti a nevypočitatelnosti v mnohém vyhovuje. Navíc v průměru mluví výrazně méně než ženy, a tak se jim občas „nedostává slov“. Přesněji chuti mluvit. Dalším, s tím do jisté míry souvisejícím motivem, je pohodlnost. Než by si něco vyříkávali, něco někomu vysvětlovali, raději konají.

Proč muž není schopen systematicky vykonávat třeba jen minimální pomoc v rámci domácích prací? Mám na mysli například pravidelné vynášení koše s odpady.

Což o to, člověk, v jehož potenciálním repertoáru je například i procházka po Měsíci, dokáže málem zázraky. Pokud chce... Když nechce, je to horší, než když nemůže. Problém může být již v dotazu uváděném slově „pomoc“. Pouhá pomoc je pro potenciálního pokořitele vesmíru něco druhořadého, nedostatečně významného. Navíc, co mě, pánu tvorstva, má někdo říkat, co mám a nemám. Vynášet odpady, není to vlastně pouhé mrhání s mužným tvořivým potenciálem?

Tyto úvahy nemusí být vědomé. I tak mohou vést k odkládání, zapomínání, k různým únikovým mechanismům. Navíc ve sféře ne zcela vědomé může hrát roli jakýsi pocit podřízení se. Je to pravda jen nepatrný zlomek ze sumy prací nutných pro chod domácnosti, ale manželka to požaduje a já se mám podřídit. Není to nakonec něco podobného jako tenkrát, kdy král Václav II. posílal pravidelně Otovi Braniborskému třináct párů volů...

aby měl klid? A ještě drobná, leč velmi pozoruhodná pikantnost. Ota B. byl druhdy Václavovým poručníkem. Jestli muži něco nesnášejí a zároveň se toho bojí, je to „poručnictví“ ze strany žen.

Není nutno zdůrazňovat, jak nespravedlivé, nemorální a třetího tisíciletí našeho letopočtu nedůstojné jsou úvahy více méně nevědomé. Lze se jim divit. Eventuálně je možno konstatovat, že se již několik let ve vědeckém světě ví o existenci genů neandrtálců v genofondu moderních lidí. Současní Indoevropané, běloši, nesou ve svém genomu asi 2,5 % neandrtálské DNA. Vědci jsou nevyvratně přesvědčeni, že muži-neandrtálci nikdy, ale skutečně nikdy nevynášeli koše na odpadky. Nepodceňujme dědičnost.

Proč se muži tolik zaměřují na (často i hloupá) řešení problémů?

Jde o jeden z typických a výrazných znaků tzv. mužské logiky. Snad souvisí s činností dávné prahordy. Pokud byl hlad, nestačilo promýšlet souvislosti, zvažovat přístup, rozebírat klady a zápory jevu. Bylo nutno „jít na mamuta“, jinak lidé nepřežili. Přístup „vymezit úkol a řešit ho“ je sám o sobě pozitivní, má přinejmenším své kouzlo. I u motivované ženy, přesněji u ženy, které nic jiného nezbude, není výjimkou. Problém je v nezřetelnosti tzv. zakázky. To vede k jejímu nepochopení, a tudíž i nesplnění. Muž se podvědomě domnívá, že každý problém je pro něj výzvou. Pokud jej o problému informuje žena, předpokládá, že na řešení pro jeho složitost rezignovala. Konečně pochopila, jaký to má v protějšku poklad. Žádá ho o pomoc. Jak píseň říká: „Každá žena musí mít manžela, který za ní různé věci řeší...“

Omyl, píseň nelze vzít za slovo. Žena ve skutečnosti potřebuje především emoční podporu, vnímavé vyslechnutí, souznění, zpětnou vazbu sdělující i mimoslovně: „Mluv, mluv, poslouchám tě!“ Je možné, že ženu formuje během dlouhých let potvrzované poznání: „Někdy je nejlepším řešením nedělat nic.“ Do jisté míry takový přístup souvisí v rámci domácí tradice s výrokem J. A. Komenského: „Vše ať plyne volně, bez násilí...“ Za relevantní lze považovat i anonymní povzdech: „Ono to nějak dopadne.“ Věci skutečně obvykle nějak dopadnou. Taktéž je známo, že lovec ve fázi lovecké horečky nic neuloví. Že by to platilo i u mužů, archetypálních to lovců řešení?

Proč se muži bojí projevit své city a špatně chápou ženské emoce?

V rámci poněkud cynické snahy o lakonické odpovědi možno opáčit: „Protože kde nic není, ani čert nebere!“ Realita je mnohem složitější. I když jsou mužské emoce projevovány jinak, jsou neméně intenzivní jako city žen. Snad by zde přicházelo v úvahu srovnání mezi projevem extroverta (spíše se blížícího obrazu ženy) a introverta (spíše odpovídajícího muži). Obava z nadměrného, tedy řekněme ne-mužného projevu citů, může být sycena přinejmenším ze dvou stran. První, tradiční je rodičovský přístup: „Chlapi nepláčou!“, což je apel na určité sebeovládání. Druhý impuls je svým způsobem opačný. Patříčný projev emocí, včetně zvýšených projevů citlivosti, je vnímán jako naplnění ideálu muže nové doby, věku Vodnáře. Folkový zpěvák Pavel Dobeš v poněkud jiné souvislosti situaci komentuje: „Chlap nad chlapem dal by se breku!“ Tak takhle ne, řekne si potenciální drsňák. Stylizaci pak přežene do opačného extrému.

Obtížné a někdy zcela špatné pochopení ženských emocí souvisí s již zmiňovaným zaměřením k řešení. Zajímavě to ilustruje zážitek v roli manželského poradce. Za celou dobu své kariéry jsem se ani jednou nesetkal s tím, že by do mé pracovny v poradně vešel muž, na vyzvání usedl a po obvyklé otázce „Čím vám mohu pomoci?“ se beze slova rozplakal. Muž ihned po usednutí začne řešit problém, který ho přivedl.

U žen sice slzavá ouvertura poradenského rozhovoru není typická, ale objevuje se poměrně často. Vyčkám, pláč nekomentuji, nabídnu papírové kapesníky a rozhovor se poté vyvíjí velmi podobně rozhovoru vedenému s mužem.

Proč muž pořádně neposlouchá to, co mu říkám?

Dovolíte mi pokračovat v roli lakonického cynika?

Pokud ano, bude odpověď stručná a jasná, inu typicky mužská: „Neposlouchá, co říkáte, především proto, že ho to nezajímá.“ Tím samozřejmě není řečeno, že ho nutně nezajímáte ani vy. Jen vás prostě „vypnul“, podobně jako líný člověk vypne v televizi pořad „Cvičte s námi“.

Uráží-li vaši schopnost empatie k odlišnostem a talent pro pochopení různých souvislostí, pokusím se podat vysvětlení související s výrazně vyšším výskytem syndromu ADHD u chlapců než u dívek. Určité projevy zmíněného souhrnu příznaků deficitu pozornosti a hyperaktivity přetrvávají i v dospělosti, byť místo nadměrné aktivity pak lze hovořit spíše o aktivitě labilní. Dotyčný druhdy neposlouchal paní učitelku, neb myslel na samé hlouposti, nedával pozor při vyučování, neb sledoval mouchu pobývající právě v pravém horním rohu školní třídy, a houpal se na židličce, nesoustředil se na psaní domácích úkolů, protože se díval z okna atd. Dnes pořádně neposlouchá jen vás. Inu, pokrok nezastavíš.

P. S.: V případě podezření na ADHD u pana manžela doporučuji k dalšímu studiu knihu T. Nováka: *Proč jsi stále tak neklidný?!* (Grada, 2012), zvláště kapitolu 2.

Proč má stále nějaké výhrady proti mým kamarádkám?

Znáte rčení: „Bude nás víc, nebudeme se bát vlka nic.“? Muž si obvykle nepřeje, aby z něj měla žena strach. Těší ho, pokud jej partnerka respektuje a naplňuje již zmíněný požadavek „obdiv stále“. Jeho sebevědomí bývá (ještě) labilnější, než jak vypadá na první pohled. Kamarádky své ženy vcelku oprávněně podezírá, že ho hodnotí přinejmenším realisticky, pravděpodobně však kriticky. Má strach z jejich „ostřížihó zraku“, snadno odhalujícího, kde všude je „král nahý“.

V pedagogice je uznáváno, že příklady táhnou. Statisticky vzato v běžném souboru kamarádek bude některá rozvedená, jiná nevěrná, další rozhazovačná, náročná. Naopak počet zcela nenáročných světic, sedících v koutě, plně se ztotožňujících s mužskými požadavky, se limitně blíží nule. Naopak proti opoře v „ženské unii“ kamarádek je EU obr na hliněných nohách.

Proč kamarádka, se kterou jsem probírala vše o mé manželské krizi a rozvodu, nyní začala s mým bývalým manželem chodit? Když jsme si o něm povídali, tak bývala velmi kritická.

Přítelkyně může mít ne vždy zcela uvědomovaný zájem situaci v manželství své kolegyně vyhrotit. Třeba jen proto, aby přibýlo rozvedených. Jindy